

Ryszard JANECKI¹

NOWE PRODUKTY NA REGIONALNYM RYNKU USŁUG TRANSPORTOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Streszczenie. Nowoczesny produkt w branży TSL może być wygenerowany i dostarczony do nabywcy tylko w warunkach funkcjonowania sprawnego, efektywnego, podatnego na innowacje systemu transportowego. Na przykładzie województwa śląskiego pokazano możliwości kreowania nowych produktów przy wykorzystaniu zmodernizowanej infrastruktury transportu regionalnego.

NEW PRODUCTS ON THE LOCAL MARKET OF TRANSPORT SERVICES IN SILESIA REGION

Summary. The modern TSL product can be produced and supplied to the customer only if a transport system is efficient, effective and open to innovations. This is why modernisation of transport infrastructure is so important. Such an activity makes conditions for creating modern products on the local market of transport services. The Silesian Region has been chosen as an example.

1. UWAGI WSTĘPNE

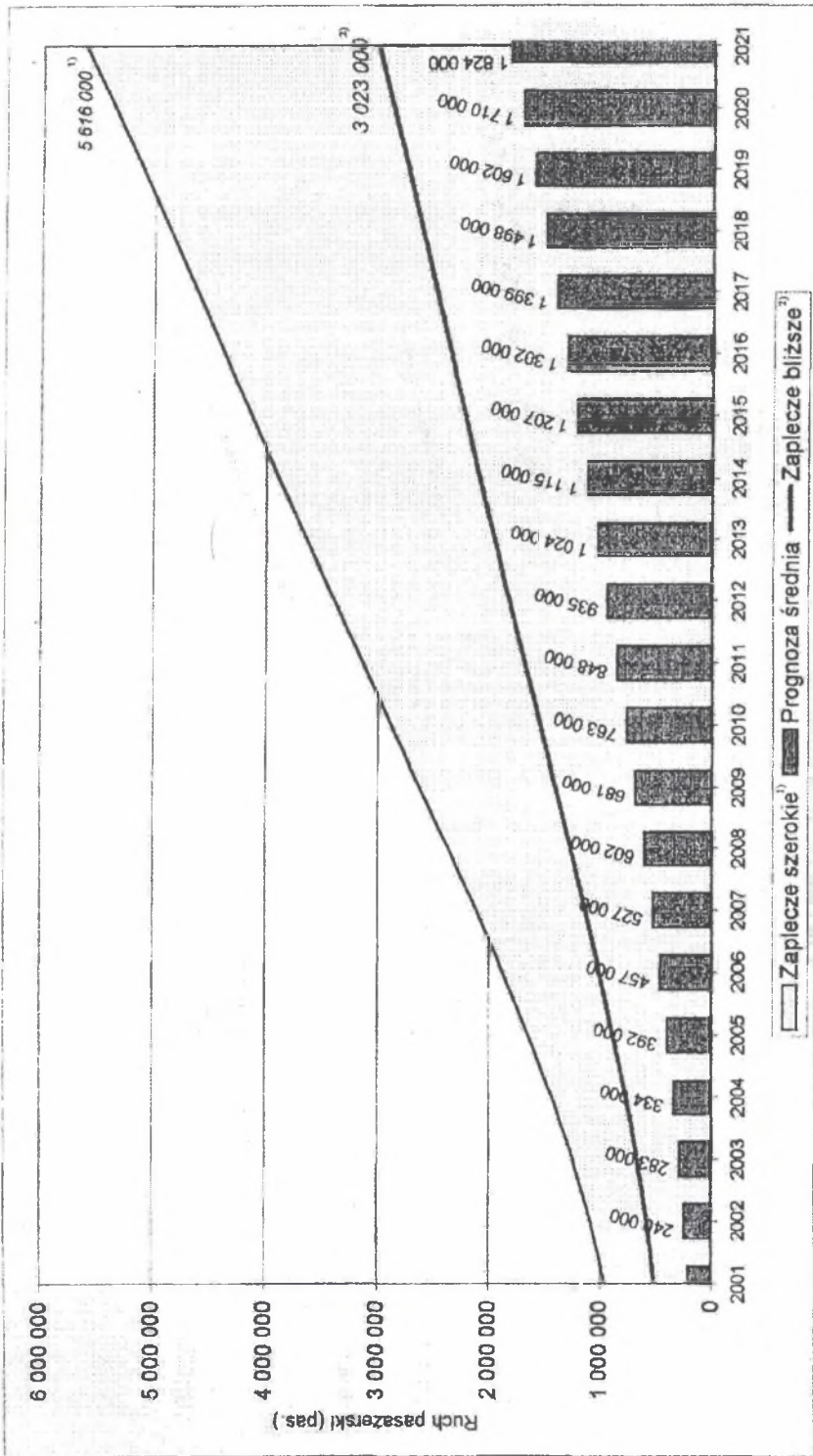
Modernizacja infrastruktury transportowej, systemowe zmiany w funkcjonowaniu transportu obejmujące między innymi liberalizację rynku usług transportowych, przemiany własnościowe (prywatyzacja transportu) oraz rozwój innowacji w technologiach transportowych sprzyjać będą generowaniu nowych produktów. W perspektywie najbliższych 10 – 20 lat oczekiwać zatem należy nowych rozwiązań wykorzystujących wymienione powyżej przesłanki nowoczesnej oferty usług transportowych.

Rozwój transportu lotniczego w regionie śląskim do 2021 r. – zob. rys. 1, prowadzący do kilkunastokrotnego wzrostu wielkości przewozów pasażerskich (rok 2021 – 3023 tys. pasażerów)², wymagać będzie nowoczesnego systemu dostępu do portu lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

Istniejącą sieć infrastruktury transportowej w strefie okołolotniskowej oraz prognozowany do 2021 r. jej rozwój przedstawiono na rys. 2 i 3. Efektem podejmowanych przedsięwzięć będzie bardzo dobra dostępność MPL Katowice z obszaru ciężenia do portu oraz możliwość kreowania nowych rozwiązań technologiczno-organizacyjnych w zakresie dowozu – odwozu pasażerów do i z MPL Katowice.

¹ Wydział Transportu Politechniki Śląskiej, Katowice ul. Krasińskiego 8

² M. Sitarz z zespołem, Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej (część A), Praca Instytutu Transportu Politechniki Śląskiej, Katowice 2001, s. 68.

Rys. 1. Prognoza wzrostu ruchu pasażerskiego w MPL Katowice w latach 2001 – 2021

Fig. 1. Forecasting the increase of passenger traffic in to the airport Katowice in the years 2001 – 2021

Źródło: M. Sitarz z zespołem. Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołołotniskowej (część A), Praca Instytutu transportu politechniki Śląskiej, Katowice 2001, s. 68

Rys. 2. Układ dróg transportu samochodowego do obsługi MPL Katowice (rok 2021)
 Fig.2. Highways system for servicing to the airport Katowice, plans and suggestions (year 2021)

Źródło: M. Sitarz z zespołem. Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice ..., op. cit., część D (rysunkowa), rys. D22.

Rys. 3. Układ dróg transportu szynowego do obsługi MPL Katowice – stan proponowany (rok 2021)
Fig.3. Railways system for servicing the airport Katowice, plans and suggestions (year 2021)

Źródło: M. Sitarz z zespołem. Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice ...op. cit., część D (rysunkowa), rys.D23.

2. NOWE MOŻLIWOŚCI PRODUKTOWE W MODERNIZOWANYM SYSTEMIE TRANSPORTOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

W celu nowoczesnej obsługi rosnących wraz ze zwiększającym się ruchem lotniczym potoków pasażerów z obszaru województwa śląskiego proponuje się docelowo uruchomienie trzech rodzajów połączeń³:

- AIRPORT-REGIO – transport szynowy wykorzystujący zmodernizowane lub nowo wybudowane odcinki linii kolejowych; stacjami początkowymi dla pociągów tego podsystemu powinny być miasta: Żywiec – Bielsko-Biała, Rybnik, Katowice i Częstochowa, pociągi zatrzymywałyby się tylko w największych miastach regionu; do obsługi należy wykorzystać tabor najnowszej generacji dostosowany do zmieniających się w ciągu doby potrzeb przewozowych; czas przejazdu do MPL Katowice powinien być zbliżony do czasu jazdy samochodem osobowym,

- AIRPORT-CITY – sieć połączeń transportem samochodowym dostosowana do wielkości potoków, zapewniająca połączenia wszystkich powiatów województwa śląskiego z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice,

- drogowo-kolejowych w przypadku aglomeracji rybnickiej, gdzie w wyniku modernizacji sieci dróg samochodowych (autostrada A1) uzyska się przybliżenie tego obszaru do lotniska w Ostrawie; nowoczesność usługi może być ważnym elementem wyboru MPL Katowice jako lotniska źródłowego i docelowego, a proponowane relacje są następujące: Racibórz, Wodzisław Śląski, Jastrzębie Zdrój, Żory – Rybnik transportem samochodowym, a dalej transportem kolejowym w relacji Rybnik – MPL Katowice.

Na rys. 4 przedstawiono rodzaj połączeń proponowanych w regionalnym systemie dowozowo-odwozowym do MPL Katowice obsługujących poszczególne powiaty województwa.

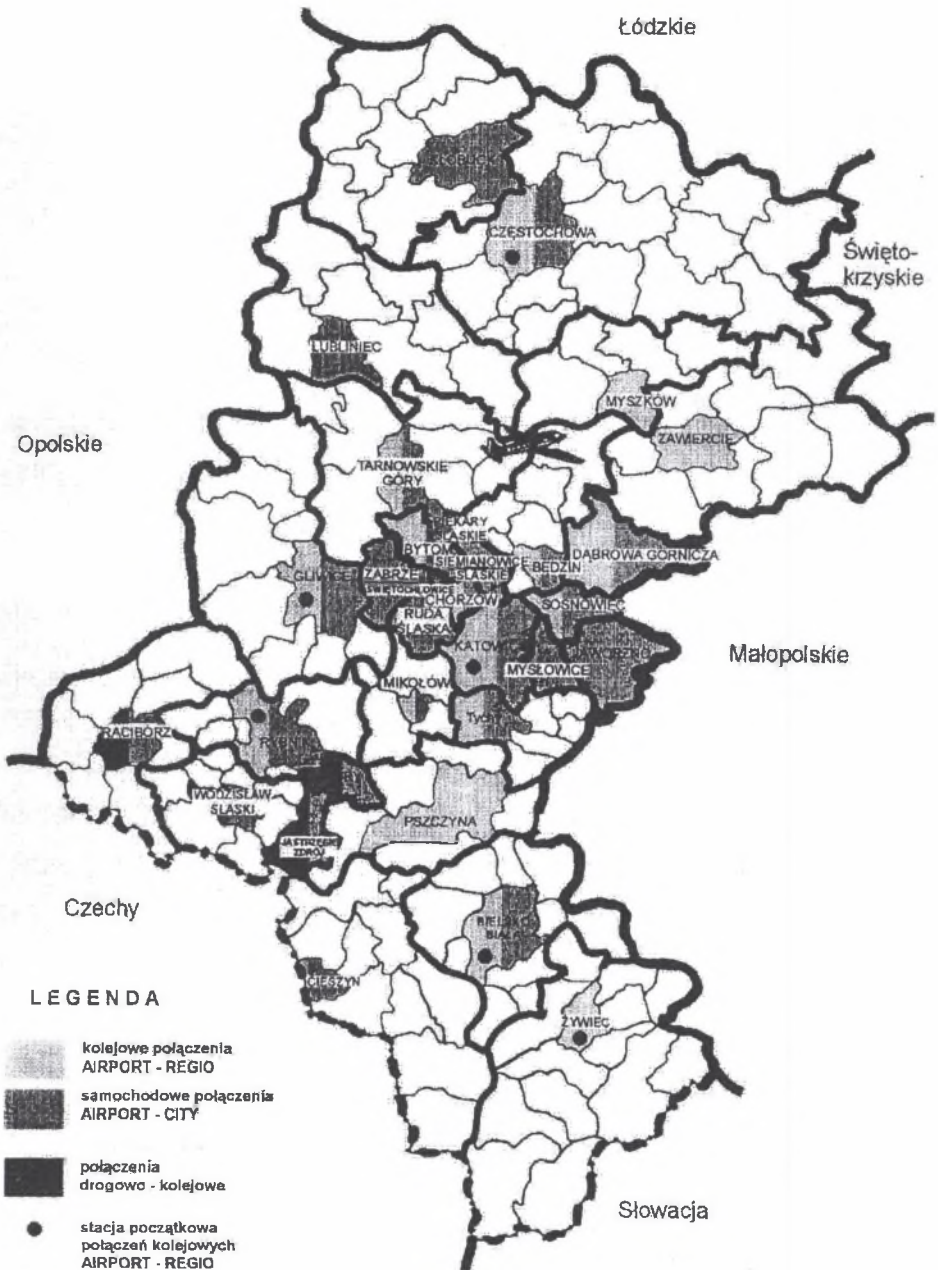
Regionalny system dowozowo-odwozowy do MPL Katowice powinien posiadać cechy systemu intermodalnego łączącego transport indywidualny, publiczny transport zbiorowy autobusowy i szynowy oraz transport lotniczy. Proponowane rozwiązania powinny między innymi zapewniać docelowo odprawę bagażu w punktach początkowych podróży, to jest w miejskich dworcach lotniczych podsystemów AIRPORT-REGIO i AIRPORT-CITY. Rozwiązania organizacyjno-technologiczne w systemie dowozowo-odwozowym do MPL Katowice muszą być elastyczne i umożliwiać dopasowanie oferty także do standardów tanich linii lotniczych.⁴

Jednym z czynników sprzyjających szybkiemu rozwojowi regionalnemu jest spójność obszaru każdego regionu. W tym zakresie priorytetowe znaczenie mają powiązania transportowe na obszarze regionu. W województwie śląskim, na terenie którego zlokalizowane są cztery obszary metropolitalne: katowicki, częstochowski, bielsko-bialski i rybnicko-jastrzębski, połączenia pomiędzy tymi ośrodkami są szczególnie ważne.

Alternatywnym rozwiązaniem dla transportu samochodowego (sieć autostrad i dróg ekspresowych: A1, A4, S1, S69 oraz dróg krajowych: Dk78, DK81, DK86) może być sieć szybkich połączeń kolejowych pomiędzy metropoliami, wykorzystująca zmodernizowany do 2015 r. układ transportu szynowego województwa (linie kolejowe E30, E65, Katowice – Częstochowa, Kozłowski – Warszawa, Katowice – Rybnik, Bielsko-Biała – Rybnik).

³ Podobne rozwiązania mogą dotyczyć zewnętrznego obszaru ciężenia do MPL Katowice, to jest obszarów województwa opolskiego, wielkopolskiego, świętokrzyskiego i małopolskiego; zob. szerzej R. Janecki, Układ transportowo-komunikacyjny związany z dostępem do lotniska, część D w M. Sitarz z zespołem, Plan generalny lotniska ..., op. cit., s. 16 – 18.

⁴ Specyfika obsługi bagażu pasażerów tych linii.

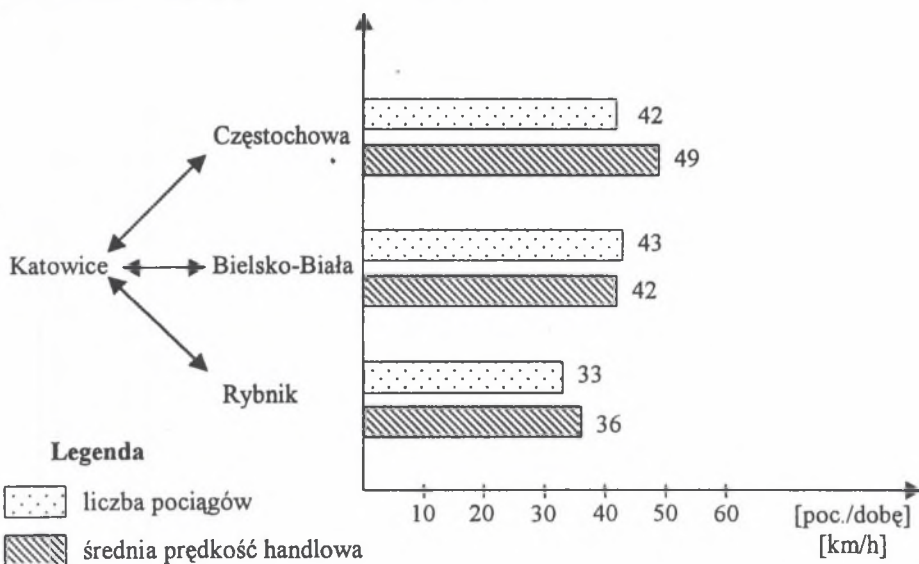

Rys. 4. Koncepcja regionalnego systemu dowozowo-odwozowego do MPL Katowice (stan dla 2015 – 2021 r.)

Fig.4. Idea of regional in- and- out transportation system for to the airport Katowice (condition for the years 2015-2021)

Tak jak w przypadku systemu dowozowo-odwozowego do MPL Katowice, połączenia pomiędzy aglomeracjami województwa śląskiego oferować muszą wygodną podróż pozwalającą na wypoczynek lub pracę w czasie jazdy, porównywalny czas przejazdu z transportem indywidualnym oraz intermodalne połączenie transportu indywidualnego i szynowego.

Punktem wyjścia do nowej oferty usług w tym segmencie rynku jest ich obecny bardzo niezadowolający poziom, co ilustruje rys. 5.

Rys.5. Oferta transportu kolejowego w relacjach z Katowic do ośrodków metropolitalnych województwa śląskiego – stan istniejący 2003 r.

Fig.5. Rail transport offer in the direction from Katowice to big cities of Silesian Region – current state, year 2003

Powodzenie proponowanych rozwiązań może zapewnić tylko kompleksowość przedsięwzięć i optymalna kolejność podejmowanych działań, rozpoczynając od:

- modernizacji infrastruktury,
- następnie wprowadzenia do eksploatacji nowoczesnego taboru oraz innowacyjnej technologii,
- i w fazie końcowej kreowanie nowoczesnych produktów na rynku usług transportowych, których jednym z walorów powinna być duża prędkość podróży (przejazdu) pasażera.

3. PODSUMOWANIE

Można zauważyć, że rozwój systemu transportowego w województwie śląskim, w tym między innymi w otoczeniu Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice Pyrzowice, umożliwić będzie rozwój przewozów lotniczych w regionie. Stworzone zostaną również warunki do rozwoju systemu połączeń transportem szynowym pomiędzy stolicami obszarów metropolitalnych województwa. Wzrost ruchu lotniczego oraz pomiędzy metropoliami przyczyniać się będzie z kolei do lepszego wykorzystania sieci dróg samochodowych oraz zmodernizowanych odcinków linii kolejowych. Poprawie ulegnie również spójność obszaru regionu, na który składają się tereny byłych trzech województw.

Proponowane przedsięwzięcia możliwe będą do realizacji w dłuższym okresie czasu (do 2021 r.). Pozwalać to będzie na staranne przygotowanie koncepcji nowych produktów, wyprzedzających proces ich rozwoju. Konieczna przy tym synergia przedsięwzięć (modernizacja infrastruktury transportowej regionu, rozwoju ruchu lotniczego w MPL Katowice oraz rozwoju powiązań pomiędzy metropoliami województwa i systemów ich obsługi) daje szansę konkurowania transportu zbiorowego z transportem indywidualnym. Intermodalność proponowanych rozwiązań prowadzi do sytuacji, w której transport stanie się przyjazny dla jego potencjalnych użytkowników. Możliwa będzie zmiana preferencji części społeczności regionalnej w kierunku transportu zbiorowego. Zjawiska te przybliżać będą regionalny system transportowy do stanu zrównoważenia.

Literatura

1. Janecki R.: Układ transportowo-komunikacyjny związany z dostępem do lotniska, część D; w Sitarz M. z zespołem: Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej. Praca Instytutu Transportu Politechniki Śląskiej. Katowice 2001.
2. Sitarz M. z zespołem: Plan generalny lotniska Katowice Pyrzowice wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej. Praca Instytutu Transportu Politechniki Śląskiej. Katowice 2001.

Recenzent: Dr hab. inż. Wiesław Starowicz
Prof. Politechniki Krakowskiej

Abstract

Suggested projects will be possibly put into practice before the year 2021. Till that time concept of new products will be properly prepared. It gives a chance for public transport to compete with individual one. People in the region might change their preference in favour of public transport, which would in turn balance regional transportation system.